

A Csíki Névtelen jegyzései

(Kódex, Fólium 186—208.)
Domokos Pál Péternek

F/186.

Januárban oly erős fürgeteg volt,
hogy sok embereket és számtalan
barmokat ölt. Amely fürgeteget
máig a Sakál Fürgetegének hívják.

F/187.

Balás Péter kunyhóját a pallos
Menykö megütötte, s benne égett
SZűcs Borbála, egy nyomorult kis
leányka. CSak a csontját találták
meg, s azt temették virágozva el.
Miklós fráter erőst megsíratta.

F/188.

En, az orgonafújtató fiú, már ismerek
minden dallamot. Úgy elszakadnék, mint
a boltíves ablakon túl, a fölroppenő
fenyőrigó, hangtalanul. En, az orgona-
fújtató fiú Isten házában, szent köte-
lékben élek. Vasárnapos áhitatban zeng
a fénylő gyülekezet. Nem vagyok fenyő-
rigó. Félek.

F/189.

látom, ahogy jön, s teremődik újra
Hat napot várok, s a hetedik nap reggel
látom, ahogy jön, s teremődik újra
a kedvem. Avagy ez Tarantula kígyó mérge,
avagy Istentől való ajándok, mint a fű,
a fa, a virág, a teremtett állatok rendje.

F/190.

Kőhordáskor a boka csontom megütöde,
s körülte dagada rútol. Tamás testvér
istápola. A puha megdagadást orrom
tekerő lében füröszte meg, majd lohasztó

flastromot készíte, s azzal kötözte be.
**Kicsi bubám lett. Úgy ülök itt, mint
aki tiltott dolgokat les. Nap világánál
nem szoktam másolni rajzó gondolatim.
Most jegyzem az élő képet. A kertben
virágoz mondolafa, zöldül a gyep, zsongó
méhek felhöznek el. A támfalaknál falubeli
népek szorgoskodnak, hangjuk nem ér ide.
Távol a dombon, oldalt, látok egy csokor
johot. Lenn a völgyben a kaputoronyhoz
út kanyarog, és kerülgetve pocsétákat
jödögélnek fejérnépek, a botra akasztott
tarisnyában ételt hoznak. Ellenök fú a szél.
Ruhájok rátapad. SZüvem is megszakad.**

F/192.

„Mert tágas az a kapu és széles az
az út, amely a veszedelemre visz,
és sokan vannak, akik azon járnak.”
Máté evangéliuma, 7:13. Másoltam én,
az orgonafújtató fiú, mikor májusi
éjszaka van, a templomkertben fák
lobognak, jó eső esik, és jegyzem azt,
hogy nagybeteg a Páter-gvárgyián,
hideg rázza, fulladozva felköhög,
cellájából áramlik a köménymagnak
illata, és leírom, hogy tördelt száraz híreket,
Diák szállt meg, tördelt száraz híreket,
elmondá, hogy sáskamódra kavarog az
idegen had, bennök semmi kegyesség,
és gondolok most sárkunyhókra, ott
aluszik kicsi madár, álmaiba hír vakít.

F/193.

Mióta beteg a Páter, el nem mozdul
mellőle a Néma barát, ki csak mással
zengőket horkant, de mindenki érti
azt jól. Mától a Páter körüli munkák
nekem is dolgom. Az éjszakába jobban
kell beleharapnom, hogy a magyar köny-
vecskék olvasására is legyen időm.
Mostan az Aranyos ház énekít betűzgetem,
mit szerzett Kájoni János. Mindegyik
dal itatódik bennem, ahogy a mező
rejtí magába tavaszkor a hótakarót.

F/194.

Az füvek hasznát is értő Perka Bálint a roskadó köfalat toldozá meg. Amíg néki segédkeztem, mesélt a bálványos emberről is. Másoktól tudom, hogy Perka a Nagy Hegy mögül menekült társaival, hol népünk töredéke viseli keresztény sorsát, s idegen malmok közt kopik nyelvezetők. Küldtem véle ajándokot, fából faragott madarat, s kértem erősen, ez legyen titok. SZÓVAL IS MEGIGÉRTÉ.

F/195.

Ma reggel a Páter magához szólta, s én riadtam meg. A Néma barátot szemével kiküldé, ki nem érti ezt. En sem. Hosszú ideig nézett, s látá bennem a bűn nyomait. CSapott a hideg verejték, de a félelem számát zárta erősre. Ekkor csöndesen kéré, hogy estvéli imáját vessem az Egyházi szent lapjaira. Úgy mondá ezt, mint aki megbocsát. Azt felelém, hogy nem minden szónak tudom helyét, még sokadszor hallgatnom kell. Hallgassam hát, de kezdjek hozzá, mert ereje fogyatkozik. Aztán minden átmenet nélkül Anyámat említé, kitől beszélni tanoltam, mit óvni, vigyázni kell. Lassú beszéde hirtelen megszakadna, s kiküldé. Odakünn hallám, ahogy a kín újfent megrohmozta. Sokáig bolyongtam magamban, mintha idegen vidéken járnék, s nem tudom, kit keresek.

F/196.

A Diák hevítő italt iszik,
s mint vásári bábmozgató,
játszik, ocsmány híreket
úgy mutogat. Kinek képében
mondja, ahhoz hasonlatos.
Beszédimre csak vigyorga,
álnokság hernyózik szája
szögletiben. Menne már el.

F/197.

Íme a Páter-gvárgyián imája, elhangzott sokadszor, ahogy mostan itt következik:
„Ó, Uram, rettegve szólok Hozzád a halál árnyékának szomorú völgyéből. Nem a magam

földi léte miatt esedezem, hiszen megváltás
lészen, ha kegyesen Magadhoz intesz.
**O, Uram, iszonyú fürgeteg tódul és közelít
gyámoltalan fejönkre. Árva klastromunk még
a békeség és a nyugalom szigete, de az
utálatos döghalálnál is sebesebben ragad
a hír országunk szörnyű romlásáról. Mértékét
nyelv ki nem beszélheti, s megakasztani nincs
hatalmunk. A dúsan termő mezők letiportanak,
jószágainkat elhajtják, a városok és falvak
felégettenek, a kicsiny gyermekek, szántó-
vetők, öregek, fejjérnépek, ifjak és szüzek
áldozatul estenek a mohó dühösségének és
fegyverének. Immár a földön sehol sem tanálunk
bátorságos helyet, oltalmazó menedéket, ahol
meghúzhatnók árva fejünket. Jaj, mind oda
leszünk, szálig nyomorultul elveszünk! Roppant
nép kelt föl mi ellenünk, mert Téged dicsérünk
Uram, mert más a mi nyelvezetünk, napi szokásaink,
és mert szemet vetettek drága földjeinkre.
Lám, mennyire kicsi, sőt semmi az ember,
ki hajlékot épít a dicséretedre, ez világi
életét rendezgeti a maga hasonlatosságára,
de őrzeni, védeni nem tud. Valánk mennyire
oktalanok, mert a hódító eddig szelíd alakban
mutatkozott, s most öltött magára ijesztő
ábrázatot. Határainkat, mint háborgó
víz borítják el, mindenünkből fosztanak ki,
országunkat mételyezik, bennönket leöldösnek.
Uram! Mit akarsz, hogy cselekedjem? Mert sok
az én fogyatkozásom, nagy az én erőtlenségem.
Világosítsd meg sötétben tapogató elmémet,
és adj kívánatos erőt, hogy a bátorító szavak
oly egyszerűen fakadjanak belőlem, ahogy Te
a mezőnek édes füveket adsz és a lombos fának
madarakat. Tekints irgalmas szemekkel pusztuló
Hazánkra melynek pártfogójául SZűz Anyádat
rendeltesd. Tekints irgalmas szemekkel a Nagy
Hegyen túlra, a védelem nélkül támo­lygó népem
töredékére. Mentsd meg országunkat a tévelygéstől
és szakadástól, világosítsd meg, indítsd föl
a jónak ismeretére és álhatatos követésére.
Órizd meg hatalmas karoddal a békét megrentani
szándékozó ellenségektől, Mert Nem A Holtak,
Hanem Az Élők Dicsérnek Téged, Uram! Mindenható
Atyám, kezedbe ajánlom az én népemet. Tégy vele
belátásod szerint! Legyen meg a Te akaratom! Amen.**

F/198.

**Ma reggel a faluban jártam,
s énekit hallottam meg. Ó, hajnó,**

ó hajnó, szép pirosz hajnakó,
világosz virradtkó! De akkor
megláta, hogy leskődök rá, s
béfutott a házba. Mint a madár,
úgy mondta, hogy ó, hajnó,
ó hajnó, szép pirosz hajnakó,
világosz virradtkó! Most es hallom.

F/199.

A Péter-gvárgyián már alig mozdul,
csak fekszik. Este már kézen fogta
az Isten, de a hosszú séta után
földi porhüvelyébe visszakísérte.

F/200.

A bálványos ember meséje miatt
tíz napig apró fát kell hasítanom,
s vala még egyéb vezeklő dolgok.
A gyortya fogyása is mutatkozik,
a maradékot szorgosan gyűjtöm, most
is az füstöl, s marja szemem.

F/201.

Kilencen maradtunk itt. A Diákkal elment
Márton testvér, és Ferenc, a másik
fráter. Mondták, új hírekért mennek.

F/202.

Egzengés és villámlás volt. Leomlott
a nagy farakás dübörögve. Fölserkentünk,
szaladoztunk össze, s ott állt előttünk
a Néma barát, ki befelé sirt, s tépte
ruháját. Így ment el tőlünk a Péter,
ma éjszaka, Sarlós Boldogasszony napja előtt.

F/203.

A Péter halála órájakor Nagy András
pajtája tüzet fogott. A népek azt
hitték, hogy a rút idegen had támad,
s a kiáltozásra riadtak világba szét.
Alig tudtuk őket az erdőkből vissza-
terelni. Három kunyhó porig égett,
csak az különös, hogy a barmok nem
szaladoztak el.

F/204.

SZomorú nap volt. **A** Páter hideg tetemít ma kísértük utolsó útjára. **Egy**ütt érzett velünk a falu népe, jöttek messzebb helyekről is, vártuk, hogy többen. **Ebből** is látni, hogy olyan az ország, mint a felkavart víz, mélyire nem látni el. **Temettük** a Páttert a Klastrom kertjébe, az vén Hársnak lombja alá. **Alatta** mily sokat üldögélt, most ott pihene a föltámadásig.

F/205.

Miklós fráter ma arról beszélt, hogy mi megbocsátunk az ellenünk vétkezőknek. **Arról** is példalózott, hogy idegen ellen ártalmas az idegen segítség. **Beszélni** kívántam Perka Juditról, de nem említém.

F/206.

Almomban Anyám szólta meg:
Zeng az erdő, zeng! **SZ**ólni akartam. **Torkomat** ütötte meg.

F/207.

A förtelmes idő közeledik, ezzel a hírrel bukott be reggel Márton testvér, de hiába verődtünk köré, szűken sorolta a terjedő vész látott jeleit, s azt is, hogy ellenök rugózni kell. **Vihar** előtti csendesség terpeszkedik, raktuk a dolgunkat estig, segítettük a falu népének költözködését. **Egyebünk** sincs, mint a hit erejével bizakodni, a Regula szerinti élet, s a Klastrom falai védelmében várni a fürgeteg elvonulását. **Mások** rejtőznek erdők mélyire, tüskés bozótba, azt mondják, hogy ott bujdokolnak Perkáék is. **A** csillagok alatt most hideg nyugodtság, de szörnyű álmoknak látása nem hagy aludni. **Riadok** minden bokorzörgésre, s mint valami hegynek csúcjáról szédítő mélység, úgy von magához a mártírok szent élete már. **Igazak** jutalma e népért meghalni, értök hitvány magunkat feláldozni. **Adassék** ehhez erő már Mindnyájunknak.

F/208.

Itt történik a hír.